

Оксани Забужко: моє життя таке, яким я його собі зробила

(19 вересня – 60 років (1960) від дня народження української поетеси,
письменниці, лауреата Національної премії ім. Т. Шевченка)

Оксана Забужко народилася 19 вересня 1960 р. в місті Луцьку, у шістдесятницькій родині з давніми історичними традиціями.

Батько письменниці, Стефан (Степан) Іванович Забужко – педагог, літературний критик і перекладач, у сталінські часи був репресований і відбував заслання в Забайкальському краї. Мати, Надія Яківна Обжирко-Забужко – вчителька української літератури, автор методичних розробок і популярних літературознавчих творів для школярів. За словами Євгена Сверстюка, Забужко вихована на «кращих естетичних традиціях». Змалечку складала віршики, які записував і збирав її батько.

Репресії проти української інтелігенції, розпочаті у вересні 1965 р., змусили родину покинути рідне місто та переїхати у 1968 р. до Києва.

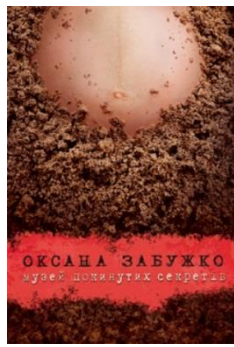
Там вона закінчила середню школу у 1977 р. У 1982 р. вступила на філософський факультет Київського державного університету ім. Т. Шевченка, де згодом закінчила аспірантуру з естетики. У 1987 р. захистила дисертацію за темою «Естетична природа лірики як роду мистецтва» та здобула звання кандидата філософських наук.

Протягом 1986-1987 рр. викладала естетику в Київській консерваторії ім. П. І. Чайковського. З 1988 р. працює в Інституті філософії НАН України. Кілька семестрів викладала україністику в США, 1994 р. перебувала в Гарвардському університеті як стипендіат Фундації Фулбрайта, була стипендіатом Фонду Рокфеллера (1998), Департаменту культури м. Мюнхена (1999), Видавничого Фонду ім. Ледіга Ровольта (Швейцарія) (2001), Фонду Мак-Артура (2002), Фонду ЄС ім. Мілени Єменської (2004). Викладала літературну майстерність на філологічному факультеті Київського національного університету ім. Т. Шевченка (2001), виступала з лекціями у провідних університетах Європи та США - Стокгольмському, Пенсільванському, Гарвардському, Колумбійському та ін.

Вона - член Асоціації українських письменників, має низку громадських навантажень – віцепрезидент Українського ПЕН-центру, член Наглядової Ради Міжнародного Фонду «Відродження», Національної ради з питань культури і духовності при Президентові України (2006-2010) тощо. Член Спілки письменників України з 1987 р.

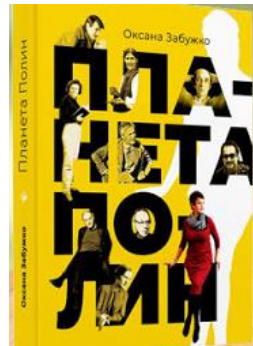
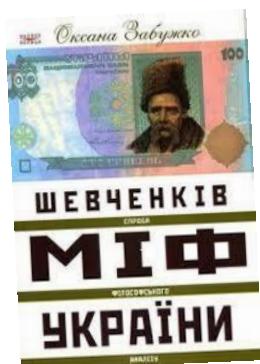
Оксана Забужко - автор книг поезій: «Травневий іній» (1985), «Диригент останньої свічки» (1990), «Автостоп» (1994), «Новий закон Архімеда. Вибрані вірші 1980-1998» (2000); книг прози: романів «Польові дослідження з українського сексу» (1996) та «Музей покинутих секретів» (2009), повісті «Казка про калинову сопілку» (2000), збірок «Вибрана проза» (2003), «Сестро, сестро» (2003), «Тут могла б бути ваша реклама» (2015), «Після третього дзвінка вхід до зали забороняється»

(2017); наукових праць, книг есеїстики: «Філософія української ідеї та європейський контекст. Франківський період» (1993), «Шевченків міф України. Спроба філософського аналізу» (1997),

«Хроніки від Фортінбраса.

Вибрана есеїстика 90-х» (1999), «Notre Dame d'Ukraine: Українка в конфлікті міфологій» (2007), «З мапи книг і людей» (2012), «І знов я влізаю в танк...» (2016) та ін.

У 2016 році вийшла книга вибраних текстів письменниці 2012-2016 років «І знов я влізаю в танк...», яка вмістила у себе статті, есе, інтерв'ю та спогади. У передмові авторка написала, що це книжка про війну. Тільки не про ту, залізом і кров'ю, що з зими 2014-го прийшла на нашу землю, а про «інформаційну», «психологічну» або «гібридну». Саме вона-то й є головною, тотальною і саме до неї ми виявились драматично не готові. ..

У 2019 р. плідна праця Оксани Забужко була відзначена Шевченківською премією за збірку публіцистики та есеїстики «І знов я влізаю в танк...».

Твори письменниці перекладені понад 20 мовами, окремими книжками вони виходили в Австрії, Болгарії, Італії, Ірані, Нідерландах, Німеччині, Польщі, Росії, Румунії, Сербії, США, Угорщині, Франції, Хорватії, Чехії, Швеції тощо. Книжка розмов із варшавською публіцисткою Ізою Хруслінською «Український палімпсест» спочатку вийшла польською мовою і взимку 2013-2014 рр. стала для польських еліт важливим джерелом знань про Україну, допомігши визначитися з політичною підтримкою Майдану.

За її книгою есеїстики «Хроніки від Фортінбраса» (2001) знято однойменний фільм (режисер О. Чепелик). Вистави за творами письменниці йдуть на театральних сценах України, Європи і Північної Америки. Поезії Забужко покладені на музику багатьма українськими та зарубіжними композиторами. Так, на її вірші в США і Канаді написані кілька ораторій та опера «Клітемнестра» (композитор В. Балей), в Україні п'ятий концертний альбом «Дорога зі скла: LIVE» українського гурту «Тельнюк: Сестри» створений переважно на її вірші. У 2015 р. чеське Радіо «Влтава» (Прага) підготувало театралізовану аудіоверсію роману «Музей покинутих секретів» (драматичний цикл із 15 передач).

Творчість письменниці відзначена багатьма нагородами та преміями, серед яких: «Мистецькі вершки-1996», Фонду ім. Гелен Щербань-Лапіка (1996), Global Commitment Foundation (Фонду Всесвітнього Зобов'язання) (1997) - за вірші з книжки «A Kingdom Of Fallen Statues», Фундації Ковалевих (1997) - за повісті «Інопланетянка» та «Я, Мілена», Департаменту культури м. Грац (2002), Перша премія з літератури Союзу Українок Америки та премія фундації Омеляна і Тетяни Антоновичів, Гран-прі Всеукраїнського рейтингу «Книжка року-2008» (всі нагороди 2008) – за книгу «Notre Dame d'Ukraine», Літературна премія Центральної та Східної Європи «Ангелус» (Польща) (2013) - за «Музей покинутих секретів». Крім цього, роман «Музей покинутих секретів» посів 1 місце у Всеукраїнському рейтингу «Книжка року-2010» в номінації «Красне письменство». Письменниця стала трикратним лауреатом премії журналу «Корреспондент» у номінації «Краща українська книга року» - за «Let My People Go» (2005), «Notre Dame d'Ukraine» (2008) та «Музей покинутих секретів» (2010). 2012 року отримала відзнаку «Золотий письменник України».

У 2009 році Оксана Забужко була нагороджена Орденом Княгині Ольги III ступеня за вагомий особистий внесок у справу консолідації українського суспільства, розбудову демократичної, соціальної і правової держави та з нагоди Дня Соборності України. У 2015 - стала лауреатом Всеукраїнської премії «Жінка III тисячоліття» в номінації «Рейтинг», а у 2018 – отримала Відзнаку Блаженного Священномученика Омеляна Ковча.

Список джерел

Кузьменко Ю. Україна – божий абсолют, на який може опертися кожен з нас: [Оксана Забужко] / Юлія Кузьменко // Дивослово. – 2019. – № 5. – С.55 – 56.

uk.wikipedia.org > wiki >

Забужко Оксана Стефанівна – Вікіпедія

www.wikiwand.com >

Забужко Оксана Стефанівна – Wikiwand

Підготувала Руслана Ониськів
провідний бібліограф